

1.1.1.1 Tuuleenergia

Üldplaneeringuga nähakse Türi valda ette neli potentsiaalne tuulikupargi ala. Tegemist on olulise ruumilise mõjuga ehitisega vastavalt Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 vastu võetud määrusele nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“.

Potentsiaalne tuulikupargi arendamise ala on kujutatud taristu ja tehnovõrkude joonisel.

Potentsiaalne tuulikupargi arendamise alal on võimalik edasi uurida tuulikupargi rajamise võimalusi ja tingimusi järgmises, detailplaneeringu etapis ning ei väljenda ootust, et sellele alale on kindlasti võimalik tuulikupark püstitada.

Potentsiaalse tuulikupargi arendamise ala ei sea piiranguid arendustegevuseks sellel alal muudel eesmärkidel. Kui maaomanik soovib sellel alal ehitada elamut või muud ehitist, siis ei tulene ehitusala kattumisel tuulikupargi alaga tema jaoks takistusi, vaid vastupidi - võimalik tuulikupargi arendaja peab arvestama siis juba rajatud elamuga (või muu ehitisega). Arvestamise vajadus hakkab kehtima alates hetkest, kui kohalik omavalitsus on projekteerimistingimused elamu või muu ehitise rajamiseks väljastanud.

Kohalikule kogukonnale pakutavad kompensatsioonimehhanismid lepitakse kokku arendaja ja kogukonna esindajate vahel.

Üldplaneeringus on seatud eraldi tingimused väikestele ja suurtele tuulegeneraatoritele. Väikeseks loetakse kuni 50 m kogukõrgusega (kogukõrgus= tuuliku masti kõrgus + tuuliku tiiviku raadius) ja suureks üle 50 m kogukõrgusega tuulegeneraatorit.

Tuulegeneraatorite püstitamise üldised tingimused:

- 1) tuulegeneraatorite rajamine roheline võrgustiku alale ei tohi kahjustada roheline võrgustiku toimimist ja sidusust (rohevõrgustiku kaitse- ja kasutustingimused on toodud peatükis 4.8);
- 2) tuulegeneraatorite rajamine väärtuslikule maastikule ei ole lubatud kohas, kus need takistavad vaateid väärtuslikele maastikuelementidele või rikuvad traditsioonilist maakasutust. Elektritruulikute väärtuslikule maastikule rajamise eelduseks on põhjalik visuaalse mõju hindamine, mis sisaldab meetodilist analüüsi ning visualiseeringuid ja/või simulatsioone (fotomontaaž, 3d arvutisimulatsioonid, maketid);
- 3) tuulegeneraator ei tohi olla hoonele (v.a eluhoonele), puhke- ja virgestustegevuse maa-alale ning kalmistule lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter) välja arvatud kirjalikul kokkuleppel maaomanikuga;
- 4) tuulegeneraatorite kavandamisel tuleb arvestada, et tuulegeneraatorid ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teeomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektritruulikuid teele lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H+0,5D$);

- 5) tuulegeneraatorite kavandamisel tuleb arvestada, et tuulegeneraatorid ei tohi raudteele paikneda lähemal kui (H+D) (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter);
- 6) tuulegeneraatori rajamisel tuleb maksimaalset säilitada kõrghaljastust- raie on lubatud üksnes generaatori aluse pinna ulatuses, selle vahetus ümbruses ning juurdepääsuteede ja tehnovõrkude rajamiseks;
- 7) uute ülekandeliinide rajamisel alajaama (näiteks 20/110 kV nimipingega) ja võrguga liitumise alajaama (110 kV või 330 kV nimipingega) vahel tuleb vältida maakonnaplaneeringus ja omavalitsuste üldplaneeringutes fikseeritud väärtuslikke maastikke ja arvestada õigusaktidest tulenevaid piiranguid. Nendele aladele on lubatud maakaabelliini rajamine;
- 8) uute ülekandeliinide rajamisel tuuleelektrijaama alajaama ja võrguga liitumise alajaama (110 kV või 330 kV nimipingega) vahel tuleb trassivalikul vältida Natura 2000 alasid;
- 9) tuulegeneraatori rajamisel maardla alale peab maavara olema eelnevalt ammendunud või peab selleks olema saadud maapõueseaduse alusel kooskõlastus või luba. Tuulepargiala asumine maardla alal ei taga maapõueseaduse alusel antava kooskõlastuse olemasolu;
- 10) tuulegeneraatorite detailplaneeringud, ehitusprojektid ja projekteerimistingimused või nende andmise kohustuse puudumisel ehitusloa eelnõu või ehitamise teatis tuleb kooskõlastada Transpordiameti, Kaitseministeeriumi ja Siseministeeriumiga. Koostööd tuleb alustada tuulegeneraatorite rajamise algstaadiumis.

Skeem 12. Tuulegeneraatori rajamiseks on olulised juurdepääsutee, komplekteerimisplats, tuulikualus jms. Alade pindala sõltub rajatava tuuliku tüübist. Näitena on kasutatud Tooma II tuulepargialal paiknevat tuulegeneraatorit.

Väikese tuulegeneraatori püstitamise tingimused:

- 1) järgida tuleb ka tuulegeneraatori püstitamise üldisi tingimusi;

- 2) väike tuulegeneraator ei tohi eluhoonele olla lähemal kui $3x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter) välja arvatud kirjalikul kokkuleppel maaomanikuga;
- 3) ühest väikesest tuulegeneraatorist ja alla 30 m kõrgustest tuulegeneraatoritest koosneb park (sh neid omavahel ja liitumispunktiga ühendavatest seadmetest ning ehitistest koosnev elektriijaam) on lubatud rajada avaliku menetlusega projekteerimistingimustega, kui 1 km raadiuses ei asu teist väikest tuulegeneraatorit;
 - kui lähialal (1 km raadiuses) paikneb juba rohkem kui üks tuulegeneraator tuleb koostada detailplaneering;
- 4) alates kahest vähemalt 30 meetri kõrgustest tuulegeneraatorist koosneva elektriijaama rajamine on lubatud ainult üldplaneeringus määratud tuulepargi alale.

Suure tuulegeneraatorite püstitamise tingimused:

- 1) järgida tuleb ka tuulegeneraatori püstitamise üldisi tingimusi;
- 2) alates kahest suurest tuulegeneraatorist ning neid omavahel ja liitumispunktiga ühendavatest seadmetest ning ehitistest koosnev elektriijaam on lubatud püstitada ainult üldplaneeringus kavandatud tuulepargialale;
- 3) üks suur tuulegeneraator on lubatud püstitada väljaspoole tuulepargiala, kui lähialal (3 km raadiuses) ei paikne teisi tuulegeneraatoreid;
- 4) suure tuulegeneraatori minimaalne kaugus elamust on $5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter) aga mitte lähemal kui 1 000 m;
 - ilma elamu omaniku kirjaliku nõusolekuta (detailplaneeringu etapis) ei ole lubatud elamule lähemale suure tuulegeneraatori rajamine;
 - kasutuses elamule lähemale kui 500 m ei ole lubatud suuri tuulegeneraatoreid ühelgi juhul paigutada ning kindlasti peab olema tagatud õigusaktidele vastav müra piirnorm (selleks viiakse läbi müra leviku modelleerimine);
 - kui elamu ei ole kasutuses või on plaanis kasutusest välja jätta või elamu võetakse kasutusele muul otstarbel (ka muu kasutus, millele kehtivad müra piirnormid), siis võib suure tuulegeneraatori rajada elamu jaoks kehtestatud tingimusi arvestamata, kuid kindlasti on selleks vajalik detailplaneeringu koostamise käigus maaomaniku kirjalik nõusolek;
- 5) suure tuulegeneraatori minimaalne kaugus tiheasustusalast on 2 000 m;
- 6) suure tuulegeneraatori rajamiseks tuleb koostada detailplaneering;
 - detailplaneeringu koostamisel tuleb küsida kirjalik nõusolek kõigilt maaomanikelt, kelle maaomand jääb tuulikust 1 000 m raadiusesse;
 - detailplaneeringuga kavandatule tuleb läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), mille käigus on suure tuulegeneraatori rajamiseks sobiva ala täpsustamiseks vajalik läbi viia täpsemad uuringud lähtuvalt kohapealsetest looduskaitselistest tingimustest;
 - KSH koostamisse tuleb kaasata linnustikuekspert, kes hindab mõju linnustikule;

- läbi tuleb viia mürataseme leviku ulatuse ruumiline hindamine, visuaalse mõju analüüs tunnustatud meetodile vastavalt, varjutuse analüüs (sh modelleerimine), mille tulemusel on võimalik mõjusid täpsemalt hinnata ning näha ette muuhulgas antud olukorras vajalikud konkreetsed leevendusmeetmed ning seada arendajale vajadusel täiendavaid kohustusi. Lähtuvalt kohapealsetest tingimustest võib kohalik omavalitsus või muu kooskõlastav osapool nõuda täiendavate uuringute läbiviimist;
 - koostatav KSH peab olema piisava detailsusastmega detailplaneeringule sisendi andmisel ning viimase alusel projekteerimistingimuste ja ehitusloa väljastamisele, milles fikseeritakse detailsed maakasutus- ja ehitustingimused tuulikupargi rajamiseks;
- 7) suurte tuulegeneraatorite rajamiseks kasutada eelkõige aktiivsest inimkasutusest väljapoole jäävaid alasid ja kohti, mis võimaldavad tuuleenergia kasutamist integreeritud lahendustes (nt päikeseenergia ja tuuleenergia koos kasutamine);
 - 8) suure tuulegeneraatori minimaalne kaugus keskkonnaregistris registreeritud metsise elupaikadest on 1 km;
 - 9) tuulikupargi rajamine roheline võrgustiku alale ei tohi kahjustada roheline võrgustiku toimimist ja sidusust. Tuulikupargi rajamisega kaasnevat mõju roheline võrgustiku alale tuleb hinnata kohapõhiselt, kui on teada tuulegeneraatorite ja vajaliku infrastruktuuri paiknemine.